

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: egy évi ábrós sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetési ár: egy évi ábrós sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetési ár: egy évi ábrós sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr. Hirdetési ár: egy évi ábrós sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

Lapunk folyama a jövő ápril 1-jén új évnegyedbe menvén át, tisztelettel kérjük fel t. cz. előfizetőinket további megrendeléseik megtételére.

Előfizetési ár:

April—decemberi folyamra . . . 9 ft.
Félévre 6 " a. é.
Évnegyedre 3 " a. é.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalába Stein J. középutcai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Kolozsvár, mart. 22-kén 1862.

(D) Még egy pár szót, eszmecsere végett, szólunk azon tárgyhöz, melynek közelebből egy pár cikket szentelünk. Habár mostanság nem sok kilátás is kezd mutatkozni a magyar királyság codificatiójára, de az alkotmányos eszmék nemzetünk szívében levén gyökerezve, jó azokat fejleszteni, az egyes kérdéseket minden oldalról körültekintgetni; mert ha ma nem, holnap jöhet az idő, midőn az uralkodás által újra föl lehet szólítva a nemzet, hogy önmagát reconstituálja. Elmondottuk egy pár cikünkben, hogy a miniszteri felelősség alkotmányunkban nem új eszme; el, hogy az új eszme a népképviselőt 1848-ban behozatván, a felelős miniszteri forma a kormányozhatóság egyedüli garantiájává vált.

Most vizsgáljunk egy középutat.

Ha a municipiumok és felelős miniszterium kérdésében, a mellett-és ellennézetek közt a közvetítő pontot kellene megkeresnünk, úgy alkalmassint az 1848-iki országgyűlésnek Erdély irányában tett intézkedésére mutatnánk, a mely a mint már említettük, abból állott, hogy a municipiumoknak, mint olyoknak képviselőt megadta, és nem kötötte az országképviselői jogot a főszámhoz.

Ha Szathmár, Szabolcs, Beregh, Ugocea stb. éppen úgy küldene jövőben is megyeileg, és nem választó kerületileg, és éppen oly számmal, mint eddig küldötték követit, akkor mindazon okok, melyeket a „P. Hírnök”-ben nyilatkozó pártárványat a kérdés körül felhozott, önként elenyészlenének; mert akkor a miniszteri felelősség feladata az volna, hogy a kormányzás a megyék többségének közvéleménye által gyámolittassék. Egyszersmind erősebb lenne az országban a conservatív erő, mert a népképviselői többség gyakran csupán a miniszteri tárczák vadászata kedvéért is alakít és ellenpártokat; míg ha e pártalakulásoknak kulcsa a megyék közvéleményénél maradna, úgy a pártok mindig inkább megmaradnának ősi párttagományaik körében, a mint megmarad az angol a whig és tory pártok remisscentiainál, míg ellenben láthatjuk, hogy a francia népképviselőt szélső pártoknál szélsőbbeket teremtett elő a végett, hogy a főhatalomra a dicsvágyó csoport fölvergődhessek.

Ha tehát nálunk a miniszteri felelősség feladata az volna, hogy az a kormányzásban a megyék többségének véleményét képviselje, s ha tisztán a megyeélet kifolyása levén az országképviselőt, egyszersmind ezen képviselői joggal a kormányt a megyék ellenőrizhetnék: akkor világos volna, hogy ős intézvényeink szellemén semmi lényeges változtatás nem történt, csak a régi felelősségi törvény szabatosított.

Miután Ő Felsége az oct. 20-diki diplomában, az 1848-iki törvények revisióját kötötte ki, nem lehet még tudni, hogy mi a fejedelem szándéka a felelős magyar miniszterium eszméje körül: szándékszik-e azt egészben vagy csak részben visszaállítani? s hogyan fogja ezen kérdést a magyar királysággal eldönteni, az még eddig a jövődó titka; mert habár többen a bécsi lapok közül a magyar miniszterium visszaállítását mellett gyakran nyilatkoztak s igyekeztek módját találni annak, hogyan lehetne ezen a magyarok abszolút többsége által annyira ked-

velt intézményt a monarchia egységével összhangzásba hozni; de azon lapok, a melyek az osztrák miniszterek befolyása alatt állanak, legkisebb vonzalmat sem mutattak ezen intézvény iránt.

Igy éppen nem lehet tudni hová alakul ezen kérdés, miután annak megoldása sajtáságos politikai helyzetünkkel fogva nem egyedül a magyar királyságon áll.

És mi megvalljuk, hogy ha a miniszteri felelősség intézménye meg fogna semmisíttetni, akkor valóban a municipium teljes hatáskörét tisztesen fontosnak látjuk. Akkor megbocsát az európai civilisatio, de azt mondjuk, hogy felelős miniszterium nélkül mit sem ér a népképviselő, és sokkal jobb, hogy a hatalom egészen a megyéknél legyen, s az országgyűlés követi utasításokkal ellátott megye küldötteiből álljon. Ha a civilisatio postulatumait elfogadtuk, el kell fogadni annak minden észszerű intézvényeit; de hogy azt elvessük a mi a kormányzást ellenőrizheti, s azt megtartsuk, a mi minket jogvédelmi képességünkkel kiforgat, ezt tenni nem lehet.

Tehát a municipium joga megmaradhatna éppen úgy szemben a felelős miniszteriummal is, mint szemben a cancellariával, mihelyt a népképviselő helyett a megyeképviselő állíttatnék vissza; ellenben ha a felelős miniszterségi intézvény eltöröltetik és a népképviselőt meghagyatik, akkor körül-belől ott állunk, a hol ma Franciaország. Ez ország belpolitikai állását pedig még mi magyarok sem irigyelhetjük.

Természetes, hogy most viszonyaink nem elég kedvezők arra, hogy ezen kérdés tüzetes elemzésébe bocsátkozzunk; csak constatirozni akartuk az ezen kérdés körül hirtelileg fölmerült nézeteket, s ezeknek irányában a kérdés jogilag vagy eventualis természetét.

Magyarország conservatív irányában állott alkotmányos életének évezredes szíjassága, s im azon radicalis ujtás, mely a népképviselőt létesíté, ha annak kiegészítő többi részei eltöröltetnek, alkotmányunk erőképességét csökkentette; mert a népképviselőt meggyöngíté a megyét, s miután az országgyűlésen többé nem a megye van képviselve, meggyöngíté a megye ellentámasztási képességét, melyet ekkorig az alkotmány védelmére annál bátrabban gyakorolhatott, mert eljárását maga igazolhatta, elveit maga védhette — a legközelebbi országgyűlésen.

Igy tehát a királyság alkotmányos életére nézve éppen nem látnók magunk is veszélyesnek azon eszmét, mit a municipiumok mellett küzdő lapok most pengetnek, hogy a népképviselő helyett állíttassék vissza a municipiumok képviselői; csak hogy nézetünk szerint ezen elvet csakis maga a népképviselő mondhatja ki. Közjogunk 1848-ban a népképviselőt eszméjeig fejlett ki; a törvényes térről lelépni nem lehet, de ezen törvényes téren szabad visszakanyarulni, ha az ország többsége szűkségesnek s üdvösnek látná a megyeképviselőt. De ez semmi vonatkozással nem lehet a felelős miniszterségi intézvényre; a változás csak annyi, hogy azutánra a miniszterium a megyék választási és utasításadási jogából kifolyó országképviselőt elvei szerint tartozék kormányozni, s az ily országgyűlés többsége határozná el, melyik országos pártnak kellene a hatalom élén állani. Visszaállana a régi conservatív és haladási párt, mely a haladást csak az ős alkotmány korlátain belül akarná; ezen két párt cserélkeznék a kormányon; és állana kívül rajtok a radical párt, mely sürgetné a népképviselőt, az általános szavazást stb. Meglehet apránként odafeljenének a világnézetek, hogy ezek ragadnák át a tért. Semmi veszély sincs, bármely nézet többségében ott, a hol felelős kormány van; ellenben hol nincsen, ott valóban erősnek kell lenni a megyei életnek. Tehát a megyei élet egy oly intézvény, mely a felelős kormányt, ha az neki vagyis az ő küldötteinek felelős, teljes összhangzásban áll; de ha ily felelős kormány a nemzettől most vagy valaha megtagadtatik, a megyei tér mindig némi erőt nyújt az alkotmányos jog védelmére; ellenben a személyszámhoz kötött népképviselő miniszteri felelősség nélkül egé-

szen erőtlenné teszi a megyéket az ős jogok védelmezésére.

Míg a magyar journalistika e két eszme felett vitázik, csak nehogy úgy járjon, hogy egy felsőbb hatalom mindenkinek némi részben igazat adjon. És nehogy azt mondja majd: igazod van, „Pesti Hírnök” a felelős miniszterium nem magyar intézvény, el kell azt törölni; de igazod van neked is „P. Napló” a népképviselőt a kimondott jogegyenlőség természetes következménye, tehát legyen országgyűlés népképviselőt, hanem miniszterium, és így miniszteri felelősség nélkül. . . .

Az ősi tapasztalat azt mutatja, hogy a korlátnokasági rendszer mellé erős megyei élet, a népképviselői rendszer mellé pedig felelős miniszterium kell. Egyik a mást egészíti ki; s akár mennyi vitát folytatnak e felett a lapok, a tiszta resultat csak ez lehet. A törvényesség logikájára támaszkodva, nem lehet egyebet mondani mint e szót: „restitutio in integrum.” — A felelős miniszteriumnak kell az 1848-iki törvények revisiójára beadni saját projectumát, és a népképviselőtnek kell azt országgyűlési projectummá szerkeszteni, s Ő Felségéhez küldeni jóváhagyás, megerősítés végett. Ha a többség nézete oda megy ki, hogy a miniszteriumot korlátnokaság, s a népképviselőt megyeképviselőt váltsa fel, jól van; az országgyűlés által hozott s uralkodó által szentesített törvénynek bizonyára mindnyájan engedelmeskedünk.

Torda, mart. 17-kén 1862.

Városunk a haladás korszakában kezd élni, itt is fel bírja néptünk fogni azon nemes eszmét, miként a nemzet nagysága a műveltség foka szerint határozódik, és ezen felfogása eredményét tűnik fel a piacszoron, az ev. ref. egyház által épített igen czélszerű és csinos épület, melynek homlokzatán van írva „Leány-növelde.” A vagyonilag jelenleg szegény egyház kimeríté ugyan erejét ez épület létrehozásával, annyira hogy annak bérházását, tanítók hozatálát meg nem bírhatta; ekkor egy kebeles egyházi gyűlésen elkezdődött az egyesek magok megrovása, hogy egy előre egy czélszerű leánynevelő nőt hozhassanak, ki az iskolát még e tavaszon megnyissa, s vegye kezdetét ez által mindjárt a bölcsőnél a nevelés, a hól helyes irányu nők nevelkedve, hivatalukat értő, teljesíteni vágyó és tudó anyákká fejlőd-hessenek.

Derek mükedvellő társulatunk, ügyvéd kálloi Nagy Imre igazgatása alatt, a tegnapi nap estvéjén az említett leánynevelde alapítókéjére rendezett szini előadást. Vajha lelkes társulatunk példája garalyos lenne, hogy ezen általa leteendő alapítóke szépen gyarapodhatnék annyira, hogy egy ily ép és 8,000 lelket meghaladó népességgel bíró kis magyar város népének s igen népes magyar vidékének is nyújthatna a legelőnyösebb úton czélszerű nevelhetésre alkalmat, hogy biztosabb alapja lehessen a nép helyesebb irányu nevelésének.

A választott darab ez alkalommal a város jeles színlő fia az elhunyt, de miveiben élő Czákó Zsigmond nagy-szerű drámája a „Kalmár és Tengerész” volt; ismerve e nagyszerű művet, és annak sok és avatott művészetet igénylő voltát, valóban merészségnek tetszett sokak előtt a társulatnak e választása, és előlegesen igen különböző véleményeket lehet hallani annak sikere felől; a társulat személyzetéhez érdekelni bírok szorult kebellet jöttek az előadásra, s ha tán a legnagyobb része a közönségnek aggodva várta a játék kezdetét, tartva a kivétel nehézségétől, eljött a kérés pillanat, a függöny fellebbent, a játék elkezdődött, a működők nyugodtan, de lelki erejük egész igénybe vételével működtek, és úgy miként a legvérmesebb reménytek is merészebb gondolataikban sem képzelték, a szereplők szerepeket nem csak szóról-szóra megtanulták, elmondották az egész darabból egy betűt is kinem hagyva, hanem valóságos művészi ihletettséggel fűszereztek az előadást, a mi egészben véve oly egybevágószabályos és a legkisebb részletig minden oly maga helyén pontossággal történt, miszerint bátran elmondhatjuk azt, hogy egy élvezet-dús estét élvezünk.

Különösen, hogy kit illethet kiemelés, nem csak hogy részletezni a műkedvelő társulatot nem ohajtuk, igen bajos meghatározni; mert a főszereplőn kezdve, le a tengerész-hadnagy legényéig, mindenki szerepét teljesen fel bírta fogni, és jellemezni annyira, hogy mint műkedvelők, bátran kimerjünk mondani, bár mily közönségnek élvezetet nyújthatnának; provinciális színész-társulatnak pedig ily előadás nagy becsülete válnék; legczélszerűbbnek hisszük csak azt megjegyezni, miként voltak a szerepek kiosztva. — (Hermína) Miklós Ida, (Bilsenné) Kóródi Julia, (Feldner Louise) Miklós Gizella, (Margit) Miklós Hermine kisasszony, (Kelendi) Dallo János, (Endre tengerész hadnagy) Kóródi Imre, (Arthur) Szentkirályi Mihály, (Ferenz a hadnagy legénye) Kóródi Gábor urak voltak.

Ezen előadásra többen érdekltségből Kolozsvárról is kijöttek, s ezek között a derek műszerző édes anyja Czákó

Jánosnő urasszonyhoz is volt szerencsénk, kinek azon megjegyzését is volt szerencsénk hallani, miként e darab, mit többször látott előadni Kolozsváron is, soha reá ily hatás nem birt, (meglehet azért talán, mert műkedvelőink iránt is rokon keble sugallá e nyilatkozatát); egyébiránt a jelesebb művészekhez szokott többi kolozsvári érdemes vendégeink is mindnyájan igen megelégedve, és egy igen szép este nyilvánításával tisztelegtek, kik nagyon bőven jutalmazottaknak mondák magokat az előadásra kijutottakért.

Az előadás után a fellekesített közönség néhány tagjai egyszerű estélyt rendeztek, hová a társaság öszves személyzetét, s hozzájuk tartozókat is meghíva, igen szép estét és éjet tölttek, s kölcsönös lelkesültségtől felvillanyozottan reggeli 4 órakor osztott szét e diszes társaság, mely mint egy 60–70 tagból állott.

Adja Isten hogy ily társulat nélkül soha se maradjon városunk; ne legyen szűkiben az oly férfi mint annak igazgatója, kinek minden szerencséje mellett is legyen szabad megmondanunk, hogy sokat köszönhet mind közönségünk mind a társaság. S adja Isten, hogy derék és ép felfogású közönségünk mind inkább inkább lelkesüljön az ily társulatok gyámolítására, és a nemes czélok felsegítésére, így bátran elmondhatjuk: az ily nép nem veszhet el.

Egyjelen volt.

Fejéregyháza, márcz. 13-án, 1862.

Többször olvastam a „K. Közlöny” hasábjain ugynevezett „czáfolatokat” némi tudósítások ellen; s bámultam rajta, hogy azokat a szerkesztő felvette akkor, a midőn azokat czáfolatnak nevezni éppen nem lehetett;*) annyival inkább nem, mert a czáfolatnak a tudósítás ellen fölhozott indoklással annyira támogatottak kell lenni, hogy az ellen a duplica ugy el legyen gyengítve, hogy előbeszédét kénytelen legyen feladni. Így áll a tény a többiek közt F. Fejéregyházán a „réteni” járás ideig. szolgabírája Somogyi Károly és a beklüdt közt a mohai tudósításra vonatkozólag. Ugyanis Somogyi ur minden alapon lerontható indokok nélkül nyílt térre lépik s a „K. Közlöny” ide 30-ik számában F. Fejéregyházából Moha községéből küldött igazságon fekvő közleményre a „Kolozsvári Közlöny” jelen évi 37-dik számában merő elmei nélküli czáfolatában az érdekelt közleményt „valótlannak, koholt rágalomnak” s még takarításnak eszmemodórán „hamisnak” nyilvánítja. En a kitételek ellen kifogást nem tesz, hanem, hogy az idézett 30-dik számban közölt, Moha községét érdeklő tény valóságban alapszik, annak adjon erőt ezen ide hiteles adatul fölhozott indoklásom, t. i. „az asszonyt nevezte Dinnij Nisztor Thodora, az ajtó volt a 101. házszám alatt, vette lefaludarabontja, „Titi,” melynek levelele következéseben a szegény asszony 23 fok hideg alatt megfagyott azon éj-jel.” Már most mondja ezt koholt rágalomnak Somogyi ur!

Gr. Haller Ferencz

Küküllőmegye, mart. 10. 1862.

Nem a recriminatio ideje most, nem akarunk polemikába keveredni, de a „K. Közlöny” ide 36-dik számában Küküllőmegyét illető dicső-szent-mártoni levélre az igazság érdekében van egy pár szavunk.

Ugylátszik, hogy azon levél „Cicero pro domo sua” van írva; a dolgok menetét — mivel leírásában levelező ug-

*) Minthogy a nyilvánosság önmagának orvosa, minden támadásra egy feleletet a szerkesztők meg szoktak engedni; ha e felelet a tárgy minőségéhez képest kellőleg rövid, szabatos és irodalmi becses, akkor mint felelet adatik közre a lap rovataiban; ha ily becses nem bír vagy a lap elveivel ellentétes, akkor a „Nyílt tér”-ben rendes díjért kiadható, a nélkül, hogy abból a lap elveire valami következtetést lehetne vonni.

Szerk.

TÁRCZA. ERDÉLYORSZÁGI VISZONYOK.

Rákóczi föllepte.

Naina Tarikhí török történetíró után fordította:
VAMBÉRY ARMIN.

Tudva legyen, hogy a Közép-Magyarország név alatt ismeretes föld Erdély- és Németország közt fekszik; városai és falvai nagy bőségről híresnek. Az azt lakó népnek külön királya van, és csak komolyabb események beálltakor hódolva a németnek, ez utóbbi és a török közt fenálló békekötéseket tekintetbe nem veszik, s saját királyaik szerződéseikkel ragaszkodva folyvást nyugtalankodnak, de a miért a németet gáncsolni nem lehet. Ilyen egy nemzet ez. A mozlim birodalommal szoros határosságban lévén, kisebb nagyobb csatározások soha sem hiányoznak, és előszörök a határszéleken mintegy nélkülözhetetlen. Közép-Magyarországot egykor Kodsa Bethlen (az öreg B.) bírta, oly föltétel alatt, hogy a portának felsőségét elismerve, évi adó és ajándékok mellett, a szerződéseket szentül tartsa, és valamint a tatár khán a muszka király és az izlam birodalom közt, egy budai helytartó basák Bethlenét is a portánál közvetítő föllepte. Esetlegesen a nevezett Kodsa Bethlen meghalt és helyébe testvére Bethlen István lépett. Ez több ideig kormányzott, de utóbb az erdélyi országnagyok egymás közt meghasonolván, Istvánnak várkapitányai, katonái és mi legtöbb, saját fia ellene föllázadtak, úgy, hogy trónját többé nem őrizhetvén, Közép-Magyarországba megszökött. Itt akkori időben egy Rákóczi nevezetű, nagy bátorságú, a hitelenek közt elhíresztelt pogány lakott, kivel Bethlen István közlekedni kezdett és a val oly módon szerződött, hogy Közép-Magyarország több várait örökre neki átengedi, hogyha ellenét és fiát legyőzi, őt pedig elvesztett trónjára visszahelyezi. — Rákóczi egy vakmerő és vitéz pogány és ezelszerű ügyet által egy szép ország birtokába jutathat remélvén, azonnal beleegyezett; Bethlen visszahozódott és Rákóczi a királyi címet elfogadta.

rásokat tesz — nem találjuk híven esetelve; engedjen tehát nekünk egy kis helyreigazítást.

Miként történt szeretett alkotmányos főispánunk gróf B. F. viszszavonulása s hogy febr. 10-én a t. főúrnál látogatás volt, hogy a főispáni helyettes a megyeháznál csak az ajtónálott találta — ez mind úgy van, ezt a levelező ur is természetesen találta, magunk is annak látjuk. Hogy az administrator ur azonnal szervezéshez fogott s a románok rögtön vállalkoztak is, hogy a volt alkotmányos magyar tisztviselők közül többen kaptak kinevezést, kétségbe nem vonjuk; de hogy nyilatkozatukkal késtek volna, azt csak azon egyénekre lehet érteni, a kiknek késni sajtósága okaik lehettek. E részben kérdjük meg magokat mind azok, kik diplomatá kaptak, vajjon nem léptek-e vissza mind azok azonnal, a kik nem ingadoztak?!

A hivatalvállalásra a vélemény megoszlott s itt következik az, mit levelező ur merőben kibagyt, kihagyott pedig azért, mert jobbnak találta felőle bőlcen hallgatni. No de ezért elmondjuk mi!

A vélemények tisztába hozatalára febr. 20-án egy alkalom kinálkozott, a midőn volt alkotmányos főbírák F. F. vendégszerető házához mintegy 28-an becsulátogatásra ösvéjvünk. Itt a két vélemény fölébe egy harmadik emelkedett, s ez abból állott, hogy a hivatalvállalásra, vagy nem vállalásra senki sem kíván hatni. E határozat az eszmecseréből önként keletkezett, mert mind két vélemény mellett annyi érv hozatott fel, hogy mindkét fél magával tisztába jöhetett sőt jött is, merthogy a levelező saját szavaival eljünk — „a február 25-ki nap hőse” ki is mondá, hogy hivatal nem fog vállalni. Az utóbbi tétel végét levelező ur egészen kifelede, miért is mi elhallgatni azért nem akartuk, mint hogy ez képezi a dolog velejét.

És most miután a helyreigazításokat megtettük, engedjen a t. levelező ur nekünk is egy pár szót levele-gét illetőleg.

Hogy a jelenlegi főbíró febr. 20. és 25-ki nyilatkozatai között oly nagy különbséget látnak, azon meg nem ütköztünk, hiszen „tempora mutantur et nos mutamur in illis”; de hogy levelező egyedül Szilágyi Lajost mutatja fel a nap hőseinek, mint egy áldozat-barányt, azt megérteni nem tudjuk. Avagy a többi hivatalvállalt magyarok felett egyedül Szilágyi lenne a nap hőse? egyedül ő tett volna áldozatot? Nemde t. levelező ur erre bajos feleletet adni?!

Végezetre, miért próbálja t. levelező ur velünk és a világgal elhitetni, hogy megyénk legcompetensebb vezérei, a hivatal elvállalt urak vállairól a felelősség terhét a magokéra tették. Avagy azt hiszik, hogy azon urak nem tudják azt, mit tesz másért felelni? Avagy a helyettesnek szüksége van oly tisztokra, kiket mások feleljenek? Tarták meg urak a felelősséget is a magok számára, mert: „qui succedit in bonis, succedat etiam in oneribus.”

Többen.

Nagy-Váradi, mart. 15. 1862.

Bihari levelek.

Tavas van, mindenki a szabadba siet, élvezni az oly soká nélkülözött tavaszi napfény enyhe melegt. Én is a szabadba vágytam s kimenve felkuszam hegyeink legmagasbikára, a „Kálvária” hegyre, hogy e napon átadhasam magamat gondolatim szabad röptének. Elöttem délkeletre hullámanak házam s a testvéreim holtépe bércei, a sötét, szikla tömbök büszkén tekintenek az égre, mint multunk századai; melettem fehér falaival emelkedik az ábitat és hit jelképe a csendes imaház, mint a jelen; mögöttem a meszeségbe nyúl el a delibabos sík alföld, melyen elfárad a szem, míg egy pihenő helyre akad mint a jövő.... Miért nem bírok egy lángszóval, mely mint a villám, meghatsítsa az eget, hogy a föld kíváncsi bogara az ember, bete-

kinthetne egy pillanatra a magas menyországba.... Ott vannak fejedelmi s vezéri fényben Árpád, Hunyadi, Zrínyi s még mások sokan, kik e hazát nem csak megtudták szerezni, de meg is őrizni a jelen ivadéknak s kik nem szenvedélyeiket, hanem életüket adták a hazának.... Ott Mátyás, hogy ama napon — „dies irae... dies illa” — igazságos ítéletet tartson társai fölött, kiknek egy trónt hagytott örökségül.... Ott Vörösmarty, ki arany betűkkel ír még egy szótátot „hazádnak rendületlenül....” Ott Széchenyi, századokat látó szemekkel írja e nemzet jövő jelenéseit, „nem volt hanem lesz e hazánk....” Igen, nagy lesz, csak az „ádáz visszavonás,” a kaján irigység démonai ne le tépjék kebleinkről az egyetértés szelid ibolyáját....

De a levelezőnek, nemde t. szerkesztő ur? nem annyira a politikával, mint az eseményű napikérdésekkel kell csak bibelődni; teljesítem tehát — bár savany képpel — száraz kötelességemet.

Említettem már a Kebeden történt bíró- és jegyzőválasztást, most annak kiegészítéséül még a következőket. A nép a község pecsétjét a templomba zárta, jelétül annak, hogy a változás alkotmánytalan eljárás, s akarata ellenére történt; a járási főszolgabíró ur azonban, karhatalommal a pecsétet a templomból kihozatta, mi ismét azt eredményezte, hogy a nép a templomba mindaddig nem ment, míg kedves esperestünk, s volt országgyűlési képviselő P. J.... által azt újból föl nem szenteltette. Ezért azután a főszolgabíró ur s leginkább azon ellenszenvből, melylyel a mult év olta irányában viseltetik, midőn a képviselőséget ellenében nagy szótöbbséggel elítélte — P. J.... esperesnek, távolléte alatt, holmijait, butorait, mindenét az utcára kirakatta. Ilyen s több ehez hasonló történetek vannak most napirenden román testvéreink között. Megyénk magyar ajku lakossága némán, türelemmel végzi tavaszi munkáját, „a hogy isten akarja” mint szokja mondani, legfőlebb egy két könnyet szentel fia emlékének, kit a most folyamatban levő üncözésnél katonának visznek. Politikai életünk alkotmányos kaptára van ugyan huzva, a külsőségeket s czafrangokat illetőleg, de ha a kaptát kibúzzuk a csizmából, látnifogjuk, hogy az mindenütt készülhetett, csak Magyarországnak nem.... Sokat lehetne erről mondani, de „nem szol szám, nem fáj fejem”....

A váradai magyar izraelita egyház is bezárattott. Történt ugyanis, hogy az izraeliták vagyonosabb osztálya, belátva a kor igényeit, s hogy ösztönet bevalhassák, miként ők is fiai e hazának, elhatározták egy magyar izraelita egyház alakítását s megalakulása olta igyekezett is egy szellemileg, mint anyagilag a kitűzött nemes cél felé, mennyiben több mint negyven izraelita árva gyermeket neveltetett s ruházattal: most felsőbb parancs folytán mind imaházunk mind iskolájuk bezárattott, következőleg az árvák is szélnek bocsájtattak. Az indokok, melyek a bezárattat eszközölték, még ismeretlenek; nem szeretnők hinni, hogy mint a rossz világ beszéli, azért jött volna a szigorú parancs, mert az illetők magyarul imádkoztak.

A farsang utólján az azolta is, egész hangversenyűh rohanta meg városunkat, minden héten van egy kettő; csak azután a hangversenyűk — tisztelet a kiveendőknek! — ne annyira saját zsebük, mint a közügy iránti melegérdekeltségéből igyekeznének áldozni kész közönségünk pártfogását kiérdemelni. Oh mert mai idő szerint nagyon sokan vannak, kik segélyért nyújtják felénk karjaikat....

Városunk egy vonalban tör előre a haladási téren többi nagyobb városainkkal, bár anyagilag nagyon hátra áll mögöttük: lesz egy hirlapunk, mely Györfy Gyula szerkesztése alatt, minden kéthétben, Bihar czim alatt fogmegjeleni; s az előbbkellő családok ifju tagjaiból alakult egy műkedvelő társulat is, mely a jövő héten fogja magát bemutatni s először is a helybeli „bölcsőde” javára fog föllépni a Falusiakban.... Van hát tér, hol szellemi termékeinket

A szalontai esemény.

Midőn Hussein basa jelentése a magas portára beérkezett, az országnagyok némelyikei a budai helytartónak ezen eljárását, hogy Bethlen hivatalába igatni és az ellenszegülő Rákóczit megbüntetni indul, tökéletesen helyeselték és még az öt felhatalmazó fermánt is elküldék. Naszupasazadeh (a budai basa) tehát a sereggyűjtéshez fogott. Bekir basa a temesvári beglerbég és Szalih basa a bosznai beglerbég utjokat Buda felé siettetvén, az utóbbi a mohácsi térségről négy nap alatt Budára érkezett. Hussein basa is már egészen készen állott, Budát rögtön odahagyva, négy nap után Szolnok alatt táborát feltűtötte.

Mi Rákóczit illeti, ő a mindig körülálló hitetlen alatt egy perczet sem akart elhanyagolni és Erdélyországnak Erdel-Belgrád *) nevű fővárosában saját és más keresztény hercegektől kapott segédserget összehíván, legnagyobb éberséggel készen állott. Naszupasazadeh is nem sokára Gyulára érkezett és összes serege itt központosulván, a gyalui és lippai térségek táborával elborították. Hussein ezen utolsó helyen visszamaradt, Bekir basát, egy ügyefogyott őz katonát a sereg élére állítván Bethlen István, az egész bajok kezdeményező pártosait utmutatóknak előre küldvén, az igazhívókat Erdély felé megindította.

Az ut azonnal megkezdett. A jancsárok és a gyalogság, hogy pihentebb állapotban érhesse a csatát, sekererekre ültetvén elvitették. Azon tál a folyók és tavak sokszori kiáradása által oly veszedelmes mocsárok és ingoványokkal volt megtelve, hogy az eleső ló örökre elcsúszott és kalauz nélkül azon serget átvinni egészen lehetetlen. Sokszor megessett, hogy az utról eltérvén, egész napi tévelygés után csak megint az induló pontra érkeztek. E végtelen sár- és mocsártengeren keresztül csak egy egyedüli út vezetett. Ezer baj és viszontagság közt erre bukkantak és Gyula és Temesvár közt fekvő Szalontai nevű pogány palánkára érkeztek, mely utolsó helyhez közel a Szatyrdsi Mehemed basa ostromolta Aradvára fekszik. Szalontán már Rákóczi embereivel készen állott, mi alighogy Bekir basának tudára esett, midőn sergét elrendezvén csatálanczba állította.

*) Gy.-Fejérvár.

(Folytatjuk)

inkább hasznosítatjuk a tőkésbűnbűt meggyérk járára, mint edigélő, csak azután pártfogás és részvételiány el ne hervassza ora reményeinket... de hisz ez a nagy Biharmegye lelkes lakosaitól föl nem teszi senki, mert az ő bölcső daluk:

Teremt-e isten több magyart,
Mig a világ, mig napja tart
Ha mink is elfogyánk...."

B.... L....

J. I. Mint curiosumot még a következő: gróf Haller Sándor, volt alkotmányos főispánunknak e megyéből öszinte tisztelők, különösen volt tisztársai, elismerésül irántai önzetlen szeretetüknek, névstéjén számosan meg akartak jeleni. Azonban a helybeli cs. kir. katonai parancsnokság erről, mint mondják, a megyehatóság útján értesítvén s miután abban valami demonstrációt véltek lappangani, azt megakadályozandó, volt főispánunkat maga elé idézte, tőle fölvilágosítást kért. — Gróf Haller Sándor ur ezt meg is tette s az illető parancsnokságot értesíté, miként ezen névnap köszöntők nem egyebek, mint egyszerű baráti összejövetelek, következésképp semmi demonstrációt színezett nem bírnak, nem bírnak... Így a Sándor napja megtartását gátoló körülmények elhárítva lévén, azt a főt tisztelt gróf ur ősi magyar szokás szerint számos tisztelői kószorujában, saját tülhelye mellett Mező-Telegden megis tartandja. Szomoru dolog, ha alkotmányos világban ilyeneket is meg kell érnünk....

KÜLÖNFÉLÉK.

— Illetékes helyről fel vagyunk kérve köztudomásra hozni, hogy báró Józsika Géza, ki Hunyadmegyébe bíróvá nevezett ki, ez állást nem fogadta el.

— Szomorúan jellemző, hogy napjainkban alig talál el egy két hét a nélkül, hogy a hírlapok újabb bankócsinálók fölfedezéséről ne értesítsenek. Legközelebből Zágrábból jelentik, hogy Dugoselóban több hamis bankókészítőt foglalkoztat, a kik 100 frtosok gyártásával foglalkoztak.

— A magyar akadémia folyó hó 19-iki ülésében a Teleki-féle vigjátéki pályázat kibírdettvén, köztudomásra hozott, hogy a műbírák által nagy dicsérrelt halmozott pályanyertes mű címe: „Nőuralom“, szerzője Sziliget.

— Györfy Gyula szerkesztése mellett Nagy-Váradon politikai, társadalmi és kereskedelmi tartalommal s „Bihar“ czim alatt nemsokára hetenkint kétszer megjelenő lap fog kiadni.

— A bécsi „Presse“ — ki hitte volna azt! — de sapientis est mutare consilium — folytonosan az osztrák birodalmi tanács illetékelenségéről szól!

— Fájó gróf Fáy István, a máltai rend vitéze s Magyarország egyik legjelesebb zongorása f. hó 17-ken élete 53-dik évében jobb létre szenderült.

— Bógya Róza Bolognában nagy tetszés közt énekel. Aranyvári Emilia pedig utóbbi időkben Milanóban és szintén Bolognában sok tapsot aratott ballettánczával. Cechetti balletmester utóbbi számára egy új ballett is írt „La cocandiera“ (A magyar csapló) cím alatt, melyet Aranyvári Emilia Bolognában nagy tetszést is aratott.

— Az „Ost und West“, a magyarok iránti részrehajlással éppen nem vádolható szláv irányú lap egyik közlebbi számában, sok alaptalan vád mellett egy nagy igazságot is mond ki, hogy t. i. a horvát országgyűléstől óriási politikai hiba volt a magyarországi 1848-iki öszszes magyar törvényhozást „en bloc“ visszavetni. „Nézetünk szerint, ugymond, az 1848-iki törvények elvileg Horvátországra nézve szintoly kötelezők, mint az 1836, 1840—44 diki, melyeknek jogi erejét nem lehet kétségbevonni. A 48 diki törvények a horvát-magyar hitűri alkotmányt képviselői alkotmánnyá változtatták, s ekkor oly politikai rendszert alapítottak meg, mely Magyar- és Horvátországra nézve a legnagyobb politikai előléptést tekinthető az arany bulla óta!.

— (B. Jósika Miklós a Rákóczy-nótára vonatkozólag) ezeket írja: Bár igen hosszúra nyúlt ciklem, engedje ön, hogy mondjak én is valamit a sokat emlegetett Rákóczy-nótáról. Szomorú, hogy némely dolgokat, melyeket csak 40—50 év előtt minden gyermek tudott, most ugyszólván senki sem tud tisztán. Igaz, hogy volt és van egy régi kúnezkori dal, melynek szavai mindez ideig élnek, s melynek zenéje nem más, mint ama, mindenki által nem oly régen még ismert Rákóczy-nóta, melyet Berki, Csucsny, később Mótí akárhányszor elhangedültek. — E nóta, melyet magam is számtalanszor hallottam atyámnak cigány zenészkarától, nem volt csak ama régi dalnak kíséző zenéje: hanem magyar táncnóta, valódi palotás, melynek gyors magyarja is volt, mint minden lassu magyarnak. — E gyors magyar a régi, komoly lassu, olykor felvilharzó pompás Rákóczy-nóta végén, mindez óráig ugy cseng fülemben, hogy ha énekes volnék, rögtön el tudnám énekelni! Minő metamorfózisokon ment e nóta keresztül, míg annak komolyabb s lassabb elejéből induló nótte ki magát, mások elmondották már jól, vagy bizonyosan; én csak annyit teszek hozzá, még pedig mint teljes bizonyost: hogy ezen induló 1814-ben a kongresszus alatt, és 1816-és 17-ben a francia hadjárat után az Alexander nevet viselő, akkor Bécsben állomásozó ezred zenekara, még pedig Rákóczy marche név alatt játszta. Általános vélemény volt akkor: hogy ez induló az Alexander ezred zenéjének karmestere készítette — a régi ismeretes nótából. — Meg vagyok győződve, hogy Erdélyben a régi urak közt többen lesznek, kik ezen állítástomat igazolni fogják, s kiknek emlékezetében ama kezdetleges, gyors magyar szíutugy megmaradt, mint az enyémben, s így talán, ha le nem énekelhetnék, legalább elfűthetnék: kár volna feledni.

— Patkó — habár fejére dijt tűztek ki, — Somogyban egyre folytatja garázdálkodását. Közelebből is Kaposvártól alig három-negyedóránira fekvő Szenna helységben jelent meg beted magával egy zsidó korcsmárosnál, kit 900 ftjától fosztá meg, előbb azonban, mivel pénztét előadni nem akarta, a rablók a szerencsétlen tengeren két vágást ejtettek, s körmei alá késekét szúrálva, iszonyuan elkinőzték. E rablás és embertelen kinszás véghezvitele alatt az ivószo-

bában 16 horozó volt jelen, a kik vagy nem mertek, vagy nem akartak a korcsmárosnak segélyére menni, s a rablókát távozni engedék.

— Csehország földmívelő népe között azon csodálatos hír terjedt el, hogy István főhg, kit a csehek igen szeretnek, az Amurhoz költözött, és ott önálló cseh királyságot akar alakítani. A cseh lapok hiában küzdnek e csodálatos hír ellen, a néphben nagy kíváncsi kíváncsi kedv támadt fel, s a nevezett hír hitre talál.

Nyilttér.

Felső-Fejér, martius 14. 1862. A „K. Közlöny“ szerkesztőségének! Megyénkről oly sokszor elhangzott alaptalan hírlapi tudósítások egyike, mely a „K. Közlöny“ febr. 11-én költ 24-ik számjában olvasható a pálosi román ajku közönségét, mint reactionariust tiltati fel, a jelen kormányzattal szembe réa fogván, mintha a közönség a közelebből történt bírói változtatás alkalmával azt mondogta volna a szolgabíróknak: „se te, se a főispánod nem alkotmányos tisztviselő, jöjjen egy az alkotmányos tisztviselők közül és annak feltételül engedelmeskedjünk“; mivel a pálosi általában román ajku nép a fölül eredményezett bűjtógató szavakat, melyekkel a fogadatan ügyvéd módoru tudósító őket kormányellenesnek jellemzi, inepélyesen tagadja, koholmányuknak bírdeti a Felső-Fejérmegyei tisztséghez közelebből beadott jelentésében, melyben fölkeri tisztiságunkat ilyszírt bévallásának közbírré tételére.

Ezzel hivatalosan tudatjuk, hogy a vádat a pálosiak cselekvési módorával teljesen ellenkezőnek s merő koholmányoknak tartjuk, daczára a tulzó s a népjellemre károsan toladóko áldandósítónak, s kérjük a szerkesztőséget ezen sorok kiadására. Erzsébetváros, martius 14-én 1862.

Felső-Fejérmegyei tisztiüléséből

Kiadta: Mihály Károly,
főjegyző.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, márt. 15. Napoleon herceg két beszéde meghasonlása adott okot Persigny és Billaut között. Persigny ugyanis rendelkezett volt, hogy a beszédek külön hírlapi alakban kinyomatva küldessenek szét Franciaország minden helyöljáróihoz. Billaut ezt meg tudván, ellenvetéseket tett a császárnál felmutatván azon nehézségeket, melyek egy ily hivatalos kedvezményezésből támadnának, midőn ő, a kormány biztosra volt az, a ki e beszédeket hivatalosan megtagadta. Erre a császár egyelőre megparancsolta, hogy a beszédek ne küldjék szét; és így csomagokba kötte, mint megannyi corpus delicti-k vesztelnek a nyomdaiagazgatóság helyiségeiben.

Hir szerint Thouvenel ur tudtára adatta Benedetti által a turini kabinetnek, hogy Franciaország mély fájdalommal fogná nézni Mazzini visszahívatását.

Párisban jelenleg két sajtóságos hír kering. Egyik szerint midőn közelebből a császár Persignyval a napi eseményekről beszélgetve azt nyilvánította volna, hogy a helyzet semmiesetre nem nagyon aggasztó, miután őt hű szolgák környezik, Persigny ezt felelte: Felséged családik; Föld el fogná adni őnt, Baroche perbe fogná és elítélni, Magnan pedig, ha éppen a szükség ugy hozná, ki is végezné.

A másik nevezetes hír a következő: A kormány megtudván, hogy Segur d'Aguesseau senator bele van keveredve a Ganesco-féle orleanista ügybe, házmotózást rendelt nála. A gróf ez eljárás ellen tiltakozva felhozta, hogy ő, mint senator, sérthetetlen, s kijelenté, hogy e jogát nyers erővel is fentartja. A kiltüldött rendőrbiztos mindekre nem hajtvá hivatásához fogott; mire a senator pisztolyt ragadott, lött s a rendőrtiszt halva rogyott össze. E hírek természetesen igazolásra várnak; de ha kacsák is, mindenesetre jellemzik a helyzetet.

A „Moniteur“ éles jegyzéket közölt a püspökök Rómába utazása ellen; mi azonban még sem szolgált akadályul, hogy többen már el ne utaztak volna. Goyon tábornok parancsot kapott, hogy a római határokat szigorúbb figyelemmel tartsa s gátolja a bourbon-bandák bécsapásait a nápolyi területre. Az olaszok azonban azt hiszik, hogy míg Goyon lesz a francia csapatok parancsnoka, II. Ferencz a francia zászló védelme alatt folytathatja toborzásait. A császári herceg születése napjára (márt. 16.) Genuában készült egy óriási virágcsokrot küldöttek Turinból. A szekerény, melyben érkezett, több mászát nyom. A csokor ibolyákból, fejtől és veres kameliából áll. Közepén van a császári korona s ezen két betű: E. N.

E hó 16-án a cs. herceg születése tünepére nagy mise volt a tuileriákban. Este családi ebéd és magán elfogadás. Híre jár, hogy a herceg az első testőr gránátos-ezred első századában zászlótartóvá léptették elő.

A „Patrie“ egy cikket szentel a lengyel ügynek s felhívja az orosz kormányt, hogy teljesítse szabadalvti ígéreit s végre valahára részesítse tühető sorban a lengyeleket.

Olaszország. Turin, márt. 14. A senatusban tett interpellatio a genai gyűlésre vonatkozólag, terjedelmesebb kivonatban így hangzik. Oldfredi kérdi a miniszteriumtól: 1) A hírlapok által közzétett beszédek valóságga mondtak-e Genuában? 2) Minő intézkedéseket tett a kormány a köztrend fenntartására a genai gyűlés tartama alatt? 3) Minő lépéseket szándékszik a kormány jövőre tenni, hogy ily forradalmi felhívások ne ismételtessenek? Erre Ratazzi ily értelemben válaszolt: A közvéleményt komoly aggodalmakba ejtette a genai gyűlés s szülő maga részéről nem talál elegendő szavakat ama beszédek kázhozatására, melyekre az érdemes tag czélok. Semmiesetre sem lehet egy oly gyűlést eltűnni, mely felkelést prédikált. Egyébiránt a lapokban közzétett beszédek nem voltak mind híven visszaadva. Ezután a miniszter hosszas fejtegetésbe bocsátkozott az egyesítési és gyűléstartási jognak a piemonti törvények szerint s beszéde végén szükségének mondá, hogy az egyesítési jog szabályozására egy új törvény alkottassék, mely

ugy ez alapjogot magát, valamint a hazai intézményeket, a szabadságot és társadalmi rendet biztosítsa. A kormány egy idevonatkozó törvényjavaslatot fog előterjeszteni. A senatus minden szavazattal egy ellen meglegedését nyilvánította a felelettel s áttért a napirendre.

Egy francia lap hibáztatta Garibaldit, miért engedte meg Genuában, hogy a fiatalság kifogja szekereiből a lovakat, s maga huzza az utcákon. Erre az „Italia“ méltó bosszankodásában következőleg adja elő a történeteket: A Paganini-teremből való kijövetel alkalmával egy csoport fiatal ember, kik közt sok katona is volt a rendes hadseregétől, felhasználta az alkalmat, midőn a tábornok igénytelen szekeret egy keskeny utcában a néphullám közt nem haladhatott, hogy azt körülvegye. Ezen tulbuzgó tisztelői a nagy önkéntes vezérnek már szinte ki is fogták a lovakat, midőn a tábornok ezt észrevévén, ki akart szállani a kocsi-ból, de a hágosók betételemben el voltak torlaszolva a tömeg által. Ekkor a tábornok magán kívül jött haragjában, a legélesebb dorgáló szavakat intézte a tulhevült fiatalsághoz, sőt annyira ment, hogy ezt mondta nekik: „Iga-vonó állatok vagytok és nem emberek.“ Semmi sem használ; a tábornok meg kellett hogy adja magát sorsának, karjait összefonva bevette magát kocsija fenekére.

A „Stampa“ tudni akarja, hogy Turin és Páris között ismét alkudozás van folyamatban a francia örösz Rómából eltávolítása iránt. Franciaország az egyezmény feltételül biztosítást kíván a fölő, hogy a szent Péter örökségére olasz királysági csapatok nem fogják a lábukat betenni.

Turin, márt. 15. A követkamarában Petrucci interpellálta a miniszteriumot a püspökök Rómába gyűlékezése iránt. A püspökök, ugymond, mint közhivatalnokok, a kormánytól függenek, és így ettől kell engedélyt nyerniük, hogy Rómába mehessenek. Amde a püspököknek nagyobb gondjuk van a pápa világi, mint szellemi hatalmára. A római udvarnak az a szándéka, hogy a világi hatalmat hitelvnek nyilvánítsa s felhívja a katolikus világot Francia- és Olaszország ellen. Szólv kívánja, hogy a kormány ne hatalmazza fel az olasz püspököket, ezen nemzetellenes cselekvénybeni részvételre. És ha némely egyházi méltóságok annyira elfelejtkezzenek köteleimkről, annyira megvetnek az ország törvényeit, hogy felhatalmazás nélkül Rómába menjenek: visszatérők után csak egyszerű polgároknak s teljességgel ne tekintessenek egyházmegyéik vezetőinek. Poggio miniszter erre következőleg válaszolt: A római gyűlés célja nincs ugyan tudva határozottan, de bizonyára nem vallásos természetű. A kormány eléggé fel van fegyverezve törvényekkel azon püspökök ellen, kik az államból eltávoznak. Mindenesetre a nemzet érdeke ellen intézett cselekvény büntetésreiv fognak tenni magukat. Még eddig senki sem kért engedélyt ezen gyűlésbe mehetésre. A ház meg volt elégedve a nyilatkozattal.

Veranzi elfogatásáról egy francia ultramontan lap következő érdekes részleteket közöl: „Veranzi, egy megkötött pék a nemzeti bizottmány főtitkára és levéltárnoka volt. Házát teljes joggal építészeti mintának nevezhetik, mert a falak, padozat, ajtók és ablakok nem kevésbé öszszeszkülvők voltak, mint urok, s annak gyakori látogatói. A ház kívülről igen ártatlannak látszott, belül azonban egészen ellenkező volt. Mint a Gueflek és Ghibellinek palotái-ban, itt is temérdek rejtek, csapóajtók, sőt földalatti börtönök is voltak. A háznak három utcára volt ki- és bejárása, s ezeken kívül négy titkos ajtócska vezetett a szomszédházakba. Veranzi egész szerényen a negyedik emeleten lakott, s a kapuson kívül csak egy öreg szolgálója volt, ki egyuttal a konyháról is gondoskodott. E fővány háztartás sajtóságos ellentétben volt Vetanzi politikai lakásának fényes butorzatával. Öt fügesen elrejtett szoba, a főtitkár rendező-sére álló öt altitkár számára volt berendezve.

Az öt altitkárnak következő foglalkozása volt: Az első a belügyeket, a másik a titkos levelezéseket, a harmadik a hírlapi levelezéseket a külföldi lapokba, a negyedik a bel-földi lapokba való levelezéseket, az ötödik a Cavour-emlékére történt aláírásokat kezelte. A levéltárak oly rejtekben voltak, melynek bejárata, két ajtó közt a falban volt. Ezenkívül a padazat alatt is helyiségek voltak, melyeknek bejáratai szőnyegekkel voltak elfedve; itt volt bejárata a titkos nyomdának is. Hogy más szobába mehessenek, egy gombot kellett megnyomni, vagy valamely festményen egy titkos rugót megmozdítani, mire ez tüstént kipattanván kerekéből egy titkos nyilást látattott. A római rendőrség semmi esetben sem igazodott volna el e tömkelegben, ha Eligii rendőrbiztosnak a ház tökéletes tervrajza kezében nem lett volna. Ennek daczára is hét teljes óráig tartott a kutatás. Fel-találtattak: a Cavour-emlékre aláírók névjegyzéke, melyen több ismeretlen név közt, számos kéjhölgy név is olvasható. Egy másik névjegyzék a comité 5000 tagjának neveit, és az alapszabályokat tartalmazza. Ebből tudták meg, hogy a társulat centuriókra volt oszta. Minden centurio egy városrészt kezel, s így adandó alkalommal a forradalmi kormány oly tökéletesen szervezve lett volna, hogy a comité igazgatójának parancsai egyszerre elterjedtek volna minden városrészben. Egy harmadik névjegyzék a comité által halálra, vagy száműzésre ítélt személyek neveit foglalta magában.

Ezenkívül óriási iratcsomagokat fedeztek fel, melyek a pápa hívei ellen tökéletesen kész pereket tartalmaztak, s a patrimoniumból s a vidékről érkezett tudósításokat és levelezéseket fogtak el. Ha Veranzi e kutatást csak gyanította volna is, inkább felgyújtotta volna házát, semhogy e drága okmányokat veszélyeztette volna. Eleintén akart ellentánni, s azután szökn: de a kijárásiakat mindentűt csendőrök foglaltak el, s Eligii rendőrbiztos egy revolvert szegzett mellé-nek, azon fenyegetéssel, hogy tüstént lelővi, ha ellentánni bátorodik.

Görögország. Athéne, márt. 14. „Köln. Ztg.“-nak írják: Tudósításaink Argolisból, a polgárháború színhelyéről igen gyerekek, s a febr. 20-iki tájszemle oltá tenni újabb há-müvelet nem történt. A kormány egy látszik határozott tá-madást akar megkísérteni a lázadók ellen, s erre nézve minden rendezkedhető csapatait összerövenja. Tegnap, mint mond-ják, e csapatok már mind a tirthi táborban valának, s így a támadás nem sokáig késik. Az ország többi tatromá-

nyaiban oly nyugalom uralkodik, melyet helyesebben békés anarchiának lehetne nevezni. A hatóságok mitsem tehetnek, a kereskedelem berekedt, az adót nem fizetik, a polgárok neheztelnek, és a parasztok föl vannak fegyverkezve, hogy a kormány által zsoldba nem vett bandákat, melyek alig várják az alkalmat, hogy büntetlenül rabolhassanak, jóságaitól távol tartásuk: rablócsapatok már több helyen mutatkoztak, s valószínű, hogy a tavasszal hemzsegni fog tőlük a vidék. A naupliai lázadók már 600 fegyencet bocsátottak szabadon, és fegyvereket föl, s ezek bizonyosan nem fognak késni, hogy szabadságukat a hegyek között keresék: ezenkívül a török határon már semmi katonaság sincsen, s az önkényes milícia bizonyosan nem lesz képes az Epirus és Thessaliából jövő kalandorokat visszatartani Görögországból.

Ujabbak. Bécs, mart. 20. A „Wien. Ztg.“ közli az államadóssági bizottmány jelentését az államadósság állásáról 1861-i április végén. Ebben ki van mutatva, hogy az államadósság összege 2888 1/2 milliót tett; és így az utolsó félévben 47 millióval szaporodott.

— Wallmoden tábornagy e hó 20-án éjjel meghalt.

— A birodalmi tanács pénzügyi bizottságának harmadik osztálya martius 20-i ülésében egyhangulag meghatározta, hogy Plener ur bankügyi javaslatának elnapolását az-az elvetését fogja javasolni.

— Ragusa, mart. 20. E hó 17-én ütközet volt, melyben 800 felkelő veszteséggel nyomatott vissza. Derwish basa a montenegroi határszélig nyomult elő. Albán-Krenicza meghódított. A montenegriok nagy előkészületeket tesznek.

— A „Wiener Ztg.“ jelenti: Egy atheni távsürgő szerint mart. 15-ről a naupliai felkelők minden sánczolatát bevették a kir. csapatok által. A fölkelők Koroneo nevű vezére s két más tisztje elfogott; minden ágyuk a királyi csapatok kezeibe estek. A felkelés Naupliában bevégeztnék tekinthető. Syraban a pillanatnyira megzavart csend helyre van állítva. A Chalcisban őrzött foglyoknak sikerült felügyelőik árulása következtében megszökni. Egy részük azonban még helyt Chalcisban ismét befogott; a többi kényszerülve volt a thébei hatá-

ságnak megadni magát, úgy hogy mindnyájan ismét viszkakerülnek börtönükbe. — A naupliai felkelők fegyvernagyvást és kegyelmet kértek. A kir. hadak fővezére 24 órai fegyvernagyvást engedett nekik. Az egész országban teljes csend uralkodik.

— Turin, mart. 18. Az „Italia“ jelenti: Garibaldi érkezett Ratazzival. Elutazása 21-re van halasztva.

— Uj-York, mart. 6. Lincoln a congressushoz üzenetet intézett, melyben javasolja, hogy a congressus nyujtsen segélyt minden államnak, mely kész a rabszolgaságot pénzbeli kártérítés mellett eltörölni.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről

Martius 22-kén: Nemzeti köles 84.5. 5 % Metalliques 70.15. Bank-részvény 827.—. Hítel-részvény 202.60. Váltó Londonra 136.60. Ezüst 135.50. Arany 6.47.

Martius 20-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 71.—. Erdélyi 67.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(545)
Sz. 4697. 1862.

Hirdetmény.

(2—3)

Az erdélyi cs. kir. pénzügy-igazgatóság részéről ezennel közírték tétetik, hogy a folyó 1862-ik év április hava 9-ik napján d. e. 9 órakor, a szászvárosi kertleti pénzügy-igazgatóságnál, Fehérvár közelében az Ompoly vize mellett felállított hidvám állomásnak folyó év május 1-sőjétől, az 1864-ik év october hava utolsó napjáig leendő haszonbérbe adása végett, egy újabb nyilvános árverés fog tartatni, a mi végett írásbeli ajánlatok is, ha azok a kellő bántapénzzel ellátva lesznek és folyó év április hava 9-éig az árverés kezdetével bezárólag oda benyújtatik, el fognak fogadtatni.

A kiküldési ár egy egész évre: 1627 frtra oszt. értékben határozottat, a leteendő bántapénz pedig a biztosítéki összegben, a hatod- vagy negyed részével a megtartási árnak a szerint, a mint a megtartó a haszonbéri összeget havankint előre, vagy pedig utólagosan szándékozik fizetni, és ezt akár egy cs. kir. kaszszánál befizetni, és az erről kapandó nyugtát az írásbeli ajánlathoz mellékelni, akár pedig, ha személyesen szándékozik megjelenni, az árverezés elkezdése előtt, akár készpénzben, akár pedig állam-kötelezvényekben, a folyam ában letenni lehet.

Az említett utvánál a vám-illeték az I.-ső osztály szerint egy igás marháért 2 kr.

Egy hajtott nehéz marháért — — — — — 1 „
„ „ könnyű — — — — — 1/2 „ o. ér.

Az említett haszonbéri összeget kívül tartozik a haszonbérbe, az ott állandalmi költségen felállított vámház használatáért, házbér fejében 44 frt 46 kroat osztr. ért. havonként előre fizetendő részletekben fizetni.

A közelebbi árverési és haszonbéri feltételek, a rendes hivatali órák alatt, az országos pénzügy-igazgatóság, valamint a szászvárosi kerül. pénzügy-igazgatóság kiadó hivatalában és a fehérvári pénzü-örsegi bizottságnál, megtekinthetők.

A cs. kir. országos pénzügy-igazgatóságtól,
N.-Szebenben, martius hava 3-ikán 1862-ben.

(535)
Sz. 238. 1862.

Csődhirdetmény.

(3—3)

A K.-fehérvári Tanács, mint csőd-törvényszék részéről ezennel közírték tétetik, hogy K.-fehérvári izraelita lakos és szappanyos Lobstein Antal összes vagyona ellen, annak saját kérésére a csőd f. é. martius 6-án 238./1862. törv. szám alatt elrendeltetvén, perügyletök hites ügyvéd Borsos Sámuel ur, ideiglenes tömeg-gondnoknak pedig helybeli polgár és pogácsás Klemenicz János nevezettek ki.

Felszólítatnak tehát a csőd rendtartás 30-ik §-sa értelmében mindazok, kiket a csőd alá került vagyonhoz bármint igények illetnek, hogy követeléseiket a szükséges okmányokkal ellátva legfolyóbb f. 1862-ik évi június 16-ik napjáig, ezen városi csőd-törvényszéknél annál bizonyosabban jelentsék be, mert az ellenkező esetben, a netalán őket illető tulajdon, elsőbbségi vagy zálogjogra nem tekintve, a csőd tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s a csőd-tömeghez minden igényeiket el fogják veszteni.

Egyszersmind az ideiglenes tömeggondnok megerősítése vagy más gondnok, nemkülönben a hitelező választmány megválasztása végett ugyan f. é. június 20-ik napjának reggeli 10 órája, a csőd r. t. 30-ik és 43-ik §§-sai rendelkezésénél fogva oly hozzáadással tüzetik ki, miszerint az ezen törvénynapra meg nem jelenő hitelezők tekintetbe nem fognak vétetni.

Egyszersmind a menyinyben a folyamodó a vagyon átengedési-jog kedvezményeit igénybe vette, e kérdés feletti tárgyalás végett az illető hitelezők, ugyancsak a fennebbi határ-időben t. i. f. év június 20-án reggeli 9 órakor ezen tanács, mint csőd-törvényszék előtti megjelenésre, a csőd rend. t. 179-ik §-sa értelmében, azon megjelnyezéssel idéztetnek, hogy az adósoknak a vagyonátengedés jog kedvezményeiből leendő igénye iránt, azon hitelezőket illetőleg, kik azokat neki önként meg nem engedik, a közadós ellen indított büntető bírósági vizsgálat bevégezése után fog határozat hozatni, és hogy a jog kedvezmények megadásáérti kérvényt a csőd-bírósnál vagy perügyletnél ki ki megsemmisítheti.

Kelt, Károly-Fejérvárrt, a tanácsnak, mint csőd-törvényszéknek 1862-ben martius 6-án tartott üléséből.

Váradi Károly, főbíró.

(544)
Sz. 60. 1862.

Hirdetmény.

(3—3)

Az erdélyi nagy fejedelemségbeli megyék bel-képviselő választása iránt kibocsátott választási rend 18-ik §-sa értelmében, Thorda-megye nagyobb földbirtok osztályában tartozó választásra jogosítottak összeírattván, ezen összeírások Thorda-megye főispányi hivatalos helyiségében Thordan a megye házában a nyilvános megtekinthetősre ki vannak téve, mely ellen a nem jogosítottak félévét, vagy jogosítottak kihagyását illető felszólalásukra a határnap f. év martius 29-ig azon hozzáadással tüzetik és hirdetik ki, hogy a határidő eltelté után történő felszólalások mint elkesztettek visszautasítottatnak.

Torda, martius 14-én 1862.

(543)
362 1862.

Hirdetmény.

(3—3)

Mely szerint Déézs városa csatáni réz jósága minden javadalmával e folyó 1862-ik év május 1-én dél előtt 10 órakor a Déézs városi tanács irodájában tartandó árverezés után, folyó 1862-ik év november 1-től az 1868-ik évi october utolsó napjáig haszonbérbe ki fog adatni; — a kiküldési-ár 1280 frt osztrák értékben, — az árverzési feltételek az árverezés előtt is a városi tanács irodájában megtekinthetők, — az árverzők a kiküldési-ár 5%-ját bántapénzzel letenni kötelesek.

Déézs, martius 6-án 1862.

Pétsy Imre főhadnagy. Bányai István f.jegyző.

(541)
5440 1862.

Idézés.

(3—3)

Belső Szolnok-megye tisztségének, f. januar hó 4-én 205 szám alatt kelt jelentése következtében, alsó-gyékényesi Darabant Pétra és Arkalie Kozma, dengelegi Pap Kozma és Nigó Antal, Déézs-aknai Raduly Nyikuláj, girolti Tamás Mihály és Moldován Mihály, némai Benedek József és ormányi Karezia Danyila távollevő és esmeretlen helyen tartzkodó katonák köteleztettek ezennel felhivatnak, magokat folyó évi sorozás alkalmával az irt megyében, az illető sorozó bizottmány előtt anynyival inkább jelenteni, mivel ellen esetben szükevényeknek fognak tekintődni.

Az erd. n. fejedelemségbeli kir. főkormányzéknek, Kolozsvárrt, februar 24-én 1862 tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(450)

Eladó butorok és nőöltözék-cikkek
találtnak belső királyutezában 22. szám alatt.

(1—3)

(498)

HIRDETMEY.

(3—6)

CSIKI JÓZSEF külmonostoruteza 59. szám alatt rendes és dús választékú raktárt tart mindennemű épületfa- és deszka-nemekből, különösen pedig találta-tik nála asztalosok számára tökéletesen kizáratt 1/2, 1, 1 1/4, 2, 3 és 4 czol vastagságú **fenyőfa-deszák** és **fosztnik**; 1, 1 1/4, 1 1/2, 2 és 3 czol vastag **bükfa**, 1, 1 1/4, 1 1/2 és 2 czol vastag **tölgyfa-deszák** és **fosztnik**; továbbá ugyanezen fajta **hárs- és juharfa-deszák**, és szeszgyár felszereléséhez szükséges 2, 3 és 4 czol vastag, 2 öl 1 láb hosszú válogatott **fenyőfa-fosztnik**, végre mindennemű **gerendák**, **faragott** és **fűrészt léczek** sat. a legutányosabb áron.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárrt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelytt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelytt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

A magyarnyelv szótára.

A magyar tudományos akadémia megbízásából készítették **Czuczor Gergely** és **Fogarasi János**, magy. t. akadémiai rendes tagok.

I. 1. A—Általvér. Ára 1 frt,

NÖVENDÉK IFJUSÁG IMAKÖNYVE.

Hithen megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta **Medgyes Lajos**

Ára: nyomtató velin papíron, bórbe kötve, tokkal, 1 frt.

Díszkiadás, író-velin, bórbe kötve arany metszéssel, tokkal 1 frt 50 kr.

Rákóczy Ferencz életéhez.

Zágoni Mikos Kelemen törökországi levelei.

A szerző saját kéziratából, életrajzi értekezéssel közli **Toldy Ferencz**.
2 kötet, ára 1 frt 50 kr.

Utasítás

az Erdélyben megszüntetett tizedbejelentések valóstításánali eljárásról, mely a hajdoni urbér-jogosított földesuraságok, ügyvédek, meghatalmazottak sat. szóval mindazoknak, kik urbéri tized-járandóságok valóstításával foglalkoznak különös figyelmökre ajánlatik.

Ára 50 kr. Osztr. ért.

ÁTALÁNOS TISZTI SZÓTÁR

Írta Dr. **KELEMEN MÓR** ügyvéd.

Átnézte Dr. **BALLAGI MÓR** tanár. Ára 50 kr.